

Voleybolcuların Takım Birlikteliği Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Examination of Team Combination Levels of Volleyball Players According to Some Variables

Nurdan Ateş¹

¹ Dicle Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Diyarbakır, TÜRKİYE / atesnurdan2121@gmail.com / 0000-0002-8626-970X

Özet: Bu çalışma voleybolcuların takım birlikteliği düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan, katılımcıların cinsiyet, yaş, lig kategorisi ve millilik durumu ile ilgili veri toplamak amacıyla kişisel bilgi formu ve Morali (1994) tarafından Türk popülasyonuna uyarlanan Takım Birlikteliği (The Measurement of Coesion in Sport Team) envanteri kullanılmıştır. Araştırma grubunu 111 kadın, 110 erkek olmak üzere toplam 221 voleybolcu oluşturmaktadır. Ölçek ve kişisel bilgi formu, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak çalışmaya katılan voleybolculara çevrim içi yöntem ile uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS.22 paket programında analiz edildi. Verilerin analizi işleminde betimleyici istatistikler, ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplar için t testi, çoklu grupları karşılaştırmada tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulandı. Sonuçların yorumlanmasında 0,05 anlamlılık düzeyi ele alınmıştır. Çalışmaya katılan voleybolcuların cinsiyet ve yaş değişkenine göre takım birlikteliği düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilemezken lig kategorisi ve millilik değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan voleybolcuların takım birlikteliği düzeyleri iyi seviyede olduğu tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Voleybol, Takım, Takım Birlikteliği.

Abstract: This study was conducted to examine the team unity levels of volleyball players in terms of some variables. In the study, a personal information form prepared by the researcher and adapted to the Turkish population by Morali (1994) and The Measurement of Coesion in Sport Team inventory were used to collect data about the gender, age, league category and nationality of the participants. The research group consists of 221 volleyball players, 111 women and 110 men. The scale and personal information form were applied to the volleyball players who participated in the study by using the purposive sampling method with the online method. The data obtained as a result of the research were analyzed in the SPSS.22 package program. Descriptive statistics were used in the analysis of the data, t-test for independent groups was used in paired group comparisons, and one-way analysis of variance ANOVA test was used to compare multiple groups. The significance level of 0.05 was considered in the interpretation of the results. While there was no significant difference in the level of team cohesion according to the gender and age variable of the volleyball players participating in the study, a significant difference was found according to the league category and nationality variable. It has been determined that the volleyball players participating in the research have a good level of team unity.

Keywords: Volleyball, Team, Team Cohesion.

Received: 15.04.2023 / Accepted: 03.07.2023 / Published: 20.10.2023

<https://doi.org/10.22282/tojras.1309825>

Citation: Ateş, N. (2023). Voleybolcuların Takım Birlikteliği Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS), 12 (4), 603-609.

GİRİŞ

Takım birlikteliği (team cohesion) kavramı, literatürde grup bütünlüğü, grup dayanışması ve grup birlikteliği ile eşdeğer olarak karşımıza çıkan bir kavramdır. Söz konusu bu kavramların tamamı, belirli bir hedef doğrultusunda bir araya gelen takım veya topluluğun birlikte olma, birbirlerine bağlı olma durumlarını ifade edebilmektedir. Festinger, Schachter ve Back (1950), takım birlikteliği kavramını bireylerin grup içerisinde kalmasına yardımcı olması üzerinde rol oynayan güçlerin toplamı olarak tanımlamışlardır. Carron (1982) ise yapmış olduğu çalışmada takım birlikteliğini, takımların amaçlarını ve hedeflerini sürdürürken takımı bir arada tutan ve bunun da uygulamaya konulduğunu gösteren dinamik bir süreç olarak ifade etmiştir (Dorak & Vurgun, 2006).

Takımların en temel özelliklerinin başında takım içerisinde yer alan bireylerin birlikte olmasını sağlamasıdır. Birliktelik olgusu, takım veya topluluk içerisinde yer alan bireylerin arasında sıkı bir bağ kurarak ortaya çıkan davranışlarda bir uyumun ortaya çıkması ve bu bireylerin karşılıklı olarak birbirlerine destek olmalarını sağlayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Birliktelik düzeyi az olan bir takımın veya grubun bir takım veya grup olarak isimlendirilmesi de oldukça zordur ve bundan dolayı takım birlikteliği kavramı aynı zamanda bir takım olmanın veya grup olmanın temelini oluşturmaktadır (Hoog & Vaughan, 2007).

Takım birlikteliği olgusu, takım içerisinde yer alan bireylerin takıma olan bağlılık düzeylerine ve takım içerisinde kalma istekleri ile doğru orantılıdır. Takım birlikteliği düzeyinin üst seviyede olduğu durumlarda takım içerisinde yer alan bireylerin takım faaliyetlerine katılmada hevesli oldukları,

takım toplantılarına istekle katıldıkları ve takımın hedeflediği başarıya ulaşmasından mutluluk duydukları bilinmektedir. Takım birlikteliğinin düşük seviyede olduğu takımlarda ise, takım içerisinde yer alan sporcular takımlarının içerisinde bulunduğu durum ile ilgilenmezler ve hem davranışlarında hem de düşüncelerinde bireysel olarak hareket ederler. Bu durumlardan kaynaklı olarak takım birlikteliğinin yüksek seviyede olması takımların hedefledikleri başarıya ulaşmalarında katkısı olacağından takım birlikteliği olumlu bir özellik olarak kabul görülmektedir (Kocaekşi & Koruç, 2012).

Takım birlikteliğinin oluşumunda belirleyici bazı unsurlar bulunmaktadır. Takımın genel özellikleri ve durumu, takım içerisinde oluşması istenen birlikteliği etkileyen en önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki takım içerisindeki ortaya çıkan etkileşimdir. Takım içerisinde yer alan bireyler arasında oluşan etkileşimin boyutu ne kadar büyük olursa ve bu bireyler birlikte ne kadar çok zaman geçirirse takım içerisindeki birliktelik o seviyede güçlü olacağı ifade edilmiştir. Bir diğer faktör ise takım içerisinde paylaşılan hedeflerdir. Takım içerisinde yer alan bireyler takımın hedefleri konusunda fikir birliğine varırlarsa, birliktelik düzeyi de buna paralel olarak artabilecektir. Ortak amaç konusunda anlaşılması takım içerisinde yer alan bireylerin arasında sıkı bir bağ oluşmasına yardımcı olur ve başarıya ulaşmak için cesaretlendirerek harekete geçmelerini sağlar. Üçüncü faktör ise, takıma karşı var olması beklenen kişisel bağlılıktır. Bu durum, takım içerisinde yer alan bireylerin davranış benzerliği ve takım değerlerini

benimseyebilmeleri ve takım ile birlikte olmaktan zevk almaları anlamına gelmektedir (Eren, 2001).

Festinger, Schacter ve Back (1950); takım kavramını, bireylerin birbirlerine bağlı olduğu ve birbirleri ile etkileşim içerisinde bulunan bir topluluk olarak ifade etmişlerdir. Takım içerisinde oluşması beklenen birliktelik; sporcular arasındaki sinerji, işbirliği, birliktelik ve uyumun birleşimi olarak ifade edilmektedir. Bağlılığın kavramına bakıldığında, takım içerisinde yer alan bireylerin kendi çıkarlarını bir kenara bırakıp takımın ulaşmak istediği hedefleri kendi hedeflerinin üstünde tutarak bu hedeflerin başarıya ulaşması için istekli ve gönüllü olarak çalışması bulunmaktadır. Festinger ve arkadaşlarının (1950) takım birlikteliğine ilişkin kuramına göre, takım içerisinde yer alan bireylerin arasında oluşacak çekim gücüne ve ortak hedefe dayanan bir güçler alanının takım içerisinde yer alan bireyler üzerinde etkili olduğuna, takım birlikteliğinin takım içerisindeki bireylerin takım için mücadelesinin devamına ve takım değerlerine karşı bağlılığa neden olduğuna inanmışlardır (Hoog & Vaughan, 2007).

Hogg & Turner (1987), takım olgusunu birbirine bağlı bireylerin oluşturmuş olduğu bir bütün olarak ele alıp, modelin genel özelliklerini taşıyan bir çerçevede belirtmişlerdir. Onlara göre, birlikte yaşamlarını sürdüren bireylerin, birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılıklı olarak giderebilmesi ve yalnız başlarına ulaşamayacakları hedeflere ancak birlikte olduklarında ulaşabildikleri zaman aralarında oluşacak olan bağlılık düzeylerini kuvvetlendireceği görüşü öne sürülmektedir. Takım birlikteliği olgusuna bu çerçeveden bakışın sosyal gruba ilişkin bireyler arasında oluşacak bağımlılığı ya da çok daha geniş bir sosyal birliktelik düzeyini temsil ettiği öne sürülmektedir (Bayar, 1997; Hoog & Vaughan, 2007).

Takım içerisinde yer almayı bir görev olarak gören ve bunu benimseyen, içerisinde yer aldığı takımdan hoşnut olan ve takım içerisinde yer alan bireyler arasında çekicilik düzeyi yüksek olan takımların birliktelik seviyeleri de yüksek olarak karşımıza çıkmaktadır (Mullen & Copper, 1994). Birlikteliğin takım içerisinde yüksek seviyede olması, takım içerisinde yer alan bireyler arasında yakınlık durumunun ve iletişim düzeyinin yüksek olması anlamını taşımaktadır. Birliktelik kavramı genel anlamda takım içerisinde yer alan bireylerin birbirlerini ve takımı çekici bulma düzeyleri olarak ifade edilebilir (Karasar, 2009).

Bu bağlamda takım sporlarında birliktelik büyük önem arz etmektedir. Diğer tüm takım sporlarında olduğu gibi voleybolda da birlikteliğin olması ile başarının daha kolay gelebileceği öngörülmektedir. Bu araştırmada da voleybolcuların takım birliktelik düzeylerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amaçlanarak literatüre katkı sağlanmak istenmiştir. “Voleybolcuların cinsiyetlerine bağlı olarak takım birlikteliği düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?”, “Voleybolcuların yaşlarına bağlı olarak takım birlikteliği düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?”, “Voleybolcuların oynadıkları lig kategorisine bağlı olarak takım birlikteliği düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” ve “Voleybolcuların millilik durumlarına bağlı olarak takım birlikteliği düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” soruları araştırmanın hipotezlerini oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki birliktelik değişimin ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2009).

Araştırma Grubu: Araştırma grubu rastgele örneklem seçimi yöntemiyle gönüllü olarak katılan 111 kadın, 110 erkek olmak üzere toplam 221 voleybolcudan oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları: Bu araştırmada, araştırma amacına uygun olarak araştırmacı tarafından araştırma tasarımına uygun olarak hazırlanmış olan Kişisel Bilgi Formu ve Takım Birlikteliği Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmanın amacına ulaşmak için araştırmacı tarafından hazırlanmış olan kişisel bilgi formu, sporculara ilişkin demografik bilgiler elde etmek üzere; cinsiyet, yaş, lig kategorisi ve millilik durumu değişkenlerine ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Takım Birlikteliği Ölçeği: W. Neil Widmeyer, Lawrance R. Brawley ve Albert Carron (1985)“un geliştirdikleri Takım Birlikteliği (The Measurement of Coesion in Sport Team) envanterinin Türk popülasyonuna uyarlanması Süleyman MORALI tarafından yapılmıştır (1994). Takım Birlikteliğinin ölçülmesine ilişkin kullanılan envanter, Takım Birlikteliğinin ve grup elemanlarının takımlarına ait düşüncelerini ölçmeyi içermektedir. Envanter toplam 18 sorudan ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin 5,9,10,12,15 ve 16. maddeleri düz, diğer maddeler tersten puanlanmaktadır. İşaretlenen ölçek değerleri toplanarak her bir alt boyut için ayrı bir sarginlik puanı, alt boyutlardan elde edilen puanlar toplanarak genel sarginlik puanı elde edilmiştir. Yüksek puan sarginlik algısının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık değeri orijinal çalışmada 0,78 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise iç tutarlılık değeri 0,81 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması: Ölçek ve kişisel bilgi formu, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak çalışmaya katılan voleybolculara çevrim içi yöntem ile uygulanarak toplanmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS.22 paket programında analiz edildi. Elde edilen verilerin normallik testi sonucunda normal dağıldığı tespit edildi. Verilerin analizi işleminde betimleyici istatistikler, ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplar için t testi, çoklu grupları karşılaştırmada tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulandı. Ayrıca gruplar arasındaki farkın yönünü belirlemek için Post-Hoc testleri kullanıldı. Sonuçların yorumlanmasında 0,05 anlamlılık düzeyi ele alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan voleybolculara ait demografik bilgiler ve uygulanan ölçeğe ilişkin istatistiksel sonuçlar aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Araştırmamıza %50,2'si kadın ve %49,8'i erkek olmak üzere toplam 221 voleybolcu katılmıştır. Bu voleybolcuların %52'si 18-21 yaş aralığında, %24'ü 22-25 yaş aralığında ve %24'ü 26 yaş ve üstü bireylerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan voleybolcuların %38'i milli olmuş, %62'si milli olmamıştır. Bu voleybolcuların %38'i 2.ligde, %45,2'si 1.ligde ve %16,8'i de efeler ve sultanlar liginde oynamaktadır.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Değişkenlerine Yönelik Bulgular

Değişkenler	Gruplar	n	%
Yaş	18-21 Yaş	115	52
	22-25 Yaş	53	24
	26 Yaş ve Üstü	53	24
	Toplam	221	100
Cinsiyet	Kadın	111	50,2
	Erkek	110	49,8
	Toplam	221	100
Lig Kategorisi	2.Lig	84	38
	1.Lig	100	45,2
	Efeler ve Sultanlar Ligi	37	16,8
	Toplam	221	100
Millilik Durumu	Evet	84	38
	Hayır	137	62
	Toplam	221	100

Tablo 2. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Takım Birlikteliği Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Yaş	n	\bar{X}	ss	f	p
Bireysel Görev Çekiciliği	18-21 Yaş	115	27,75	7,65	1,49	0,23
	22-25 Yaş	53	29,64	5,82		
	26 Yaş ve Üstü	53	28,85	5,89		
Bireysel Sosyal Çekicilik	18-21 Yaş	115	33,74	6,10	0,52	0,59
	22-25 Yaş	53	34,34	5,45		
	26 Yaş ve Üstü	53	34,70	6,08		
Grup Görev Bütünlüğü	18-21 Yaş	115	35,10	7,88	1,51	0,22
	22-25 Yaş	53	37,02	7,10		
	26 Yaş ve Üstü	53	34,58	8,33		
Grup Sosyal Bütünlüğü	18-21 Yaş	115	25,17	5,58	0,94	0,39
	22-25 Yaş	53	25,32	5,65		
	26 Yaş ve Üstü	53	26,34	4,63		
Takım Birlikteliği Ölçeği	18-21 Yaş	115	121,76	21,07	1,07	0,35
	22-25 Yaş	53	126,32	16,91		
	26 Yaş ve Üstü	53	124,51	19,08		

Yapılan analizler sonucunda voleybolcuların yaş değişkenine göre takım birlikteliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p>0,05$).

Tablo 3. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Takım Birlikteliği Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	df	p
Bireysel Görev Çekiciliği	Kadın	111	28,57	6,75	0,22	219	0,51
	Erkek	110	28,36	7,01			
Bireysel Sosyal Çekicilik	Kadın	111	33,97	5,66	-0,35	219	0,14
	Erkek	110	34,25	6,22			
Grup Görev Bütünlüğü	Kadın	111	35,60	7,57	0,32	219	0,34
	Erkek	110	35,26	8,12			
Grup Sosyal Bütünlüğü	Kadın	111	25,54	5,30	0,12	219	0,57
	Erkek	110	25,45	5,50			
Takım Birlikteliği Ölçeği	Kadın	111	123,68	19,06	0,13	219	0,36
	Erkek	110	123,34	20,38			

Yapılan analizler sonucunda voleybolcuların cinsiyet değişkenine göre takım birlikteliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. Araştırma Grubunun Lig Kategorisi Değişkenine Göre Takım Birlikteliği Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Lig Kategorisi	n	\bar{X}	ss	f	p	scheffe
Bireysel Görev Çekiciliği	2.Lig (1)	84	26,57	7,15	6,11	0,00*	1-2
	1.Lig (2)	100	29,21	6,64			2-3
	Efeler ve Sultanlar Ligi (3)	37	30,76	5,80			
Bireysel Sosyal Çekicilik	2.Lig (1)	84	32,23	6,61	8,06	0,00*	1-2
	1.Lig (2)	100	34,90	5,32			2-3
	Efeler ve Sultanlar Ligi (3)	37	36,27	4,65			
Grup Görev Bütünlüğü	2.Lig (1)	84	32,88	8,05	8,25	0,00*	1-2
	1.Lig (2)	100	36,58	8,07			2-3
	Efeler ve Sultanlar Ligi (3)	37	38,14	4,45			
Grup Sosyal Bütünlüğü	2.Lig (1)	84	24,37	5,07	5,32	0,01*	1-3
	1.Lig (2)	100	25,61	5,69			
	Efeler ve Sultanlar Ligi (3)	53	27,76	4,58			
Takım Birlikteliği Ölçeği	2.Lig (1)	84	116,05	19,96	12,44	0,00*	1-2
	1.Lig (2)	100	126,30	18,68			2-3
	Efeler ve Sultanlar Ligi (3)	53	132,92	15,73			

* $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi

Yapılan analizler sonucunda voleybolcuların cinsiyet değişkenine göre takım birlikteliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan testler sonucunda “grup sosyal bütünlüğü” alt boyutunda 2.Ligde oynayan voleybolcular ile Efeler ve Sultanlar Liginde oynayan voleybolcular arasında, Efeler ve Sultanlar Liginde oynayan voleybolcular lehine olduğu tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar ve ölçeğin bütününde ise 2.Ligde oynayan voleybolcular ile hem 1.Ligde oynayan voleybolcular hem de Efeler ve Sultanlar Liginde oynayan voleybolcular arasında ve 2.Ligde oynayan voleybolcular aleyhine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırma Grubunun Millilik Durumu Değişkenine Göre Takım Birlikteliği Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Millilik Durumu	n	\bar{X}	ss	t	df	p
Bireysel Görev Çekiciliği	Evet	84	26,19	7,46	-3,99	219	0,00*
	Hayır	137	29,86	6,10			
Bireysel Sosyal Çekicilik	Evet	84	33,61	6,92	-0,99	219	0,00*
	Hayır	137	34,42	5,24			
Grup Görev Bütünlüğü	Evet	84	33,27	8,43	-3,28	219	0,01*
	Hayır	137	36,76	7,15			
Grup Sosyal Bütünlüğü	Evet	84	24,68	5,20	-1,78	219	0,80
	Hayır	137	26	5,46			
Takım Birlikteliği Ölçeği	Evet	84	117,75	22,01	-3,49	219	0,01*
	Hayır	137	127,04	17,27			

* $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi

Yapılan analizler sonucunda voleybolcuların cinsiyet değişkenine göre takım birlikteliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sadece “grup sosyal bütünlüğü” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için ölçeğe verilen cevapların ortalamalarına baktığımızda ölçeğin bütününde ve farklılık olan alt boyutlarda, milli olmamış voleybolcular lehine olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma voleybolcuların takım birlikteliği düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelemek ve araştırmanın bağımsız değişkenleri üzerinde etkisini belirlemek için araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formunda bulunan cinsiyet, yaş, lig kategorisi ve millilik durumu dikkate alınarak takım birlikteliği düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere bakıldığında voleybolcuların cinsiyet değişkenine göre takım birlikteliği düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Literatüre bakıldığında, Ersöz (2004) yapmış olduğu çalışmada, cinsiyet değişkeninin takım birlikteliği düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit etmiştir. Çalışmamızın aksi yönünde olan bu çalışmada erkek sporcuların kadın sporculara göre grubu sosyal yönden daha çekici bulduğundan kaynaklanmaktadır. Ersöz (2004)' yapmış olduğu çalışmaya katılan erkek sporcuların grup veya

takım içerisinde oluşması beklenen arkadaşlık ilişkilerinden, iş birliği ortamından ve farklı sporcular ile etkileşim içerisinde girmenin yaratacağı etkiden kaynaklı olarak grup veya takım sosyal yönden daha çekici olmaktadır. Morali (1994) ve Polat (2019) yapmış olduğu çalışmalarında takım birlikteliği üzerinde cinsiyetin bir etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir. Söz konusu bu çalışmalarda, cinsiyetin takım birlikteliğine bir etkisi olmadığından dolayı araştırmamızda ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir. Çalışmamızda kullanılan ölçeğe verilen cevapların ortalamasına bakıldığında hem kadın voleybolcularda hem erkek voleybolcularda takım birlikteliğini iyi düzeyde olduğu görülmüştür ve verilen cevapların ortalamaları arasında neredeyse hiç fark bulunmamaktadır. Bundan dolayı kadın voleybolcu veya erkek voleybolcu olmanın takım birlikteliği düzeylerinde bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere bakıldığında voleybolcuların yaş değişkenine göre takım birlikteliği düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Literatüre bakıldığında, Tatar (2009) yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeninin takım birlikteliği ile arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Yaşı daha küçük olanların takım birlikteliği düzeylerinin yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Bir başka çalışmada Polat (2019) yaş değişkeninin Takım Birlikteliği envanterinin “grup görev bütünlüğü” ve “grup sosyal bütünlüğü” alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmalar, araştırmamızda ortaya çıkan sonucun aksi yönünde sonuç belirtmektedirler. Ersöz (2004), yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeni ile takım birlikteliği düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmanın sonucuna göre yaş değişkeninin takım birlikteliğine bir etkisinin olmadığından dolayı araştırmamızda ortaya çıkan sonuç ile paralellik göstermektedir. Araştırmaya katılan voleybolcuların ölçeğe vermiş oldukları cevapların ortalamasına göre yaş gruplarının arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır. Bundan dolayı araştırmada yer alan voleybolcuların yaş gruplarının takım birlikteliği üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere bakıldığında voleybolcuların oynadıkları lig kategorisine göre takım birlikteliği düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında, Ceylan ve arkadaşları (2020) futbol hakemlerinin sargınlık ve öz yeterlik düzeylerini inceledikleri çalışmada, futbol hakemlerinin klasman farklılığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulamamışlardır. Futbol hakemliği; bir birliktelik, bir uyum, koordineli bir çalışma gerektirdiğinden dolayı futbol hakemliğinde olması beklenen takım birlikteliği olgusunun voleybolcularda da olması beklenmektedir. Futbol hakemlerinin takım birlikteliği üzerine yapılan çalışma voleybolcuların takım birlikteliği üzerine yapılacak çalışmaya da kaynak gösterilmesine yardımcı olmaktadır. Ceylan ve arkadaşlarının (2020) yapmış oldukları çalışmada tespit ettikleri, klasman farklılığının takım birlikteliği üzerine etkisinin olmadığı sonucu araştırmamızda ortaya çıkan sonucun aksi yönünde bir sonuç belirtmektedir. Çalışmamızın aksi yönünde bulgular elde eden başka bir çalışmada ise Davarcı (2008), sporcuların statüsünün artmasıyla takım birlikteliği düzeylerinin düştüğü sonucunu tespit etmiştir. Molla ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları çalışmada statünün yükselmesi ile takım birlikteliği düzeyinin de yükseldiği tespit edilmiştir. Bu sonuç, araştırmamızda ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir. Araştırmaya katılan voleybolcuların lig kategorisi yükseldikçe takım birlikteliği düzeylerinin de buna paralel olarak yükseldiği tespit edilmiştir. Lig kategorisinin yükselmesi ile takım içerisinde yer alan sporcuların takım birlikteliğine daha fazla önem verdiği ve hedeflenen başarıya ulaşmada takım olarak birlikte hareket etmenin rolünün daha çok bilindiği düşünülebilir. Bunun sonucunda da takım birlikteliği düzeylerini arttırdığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere bakıldığında voleybolcuların millilik durumlarına göre takım birlikteliği düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında, Filiz ve Aydın (2016) yapmış oldukları çalışmada milli olma durumunun takım

birlikteliği düzeyi ile arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuç araştırmamızda ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir. Ancak bu çalışmada milli olan sporcuların takım birlikteliği düzeylerinin milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu tespit etmişlerdir. Bu sonuç ise araştırmamızın aksi yönünde sonuç belirtmektedir. Bu çalışmada yer alan milli olmayan voleybolcuların takım birlikteliğinin daha iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamıza katılan voleybolcuların kullanılan ölçeğe vermiş oldukları cevaplara göre milli olmayan voleybolcuların takım birlikteliğine daha fazla önem verdiği ve bundan dolayı da takım birlikteliği düzeylerinin milli voleybolculara göre takım birliktelik düzeylerinin daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak voleybolcuların takım birlikteliği düzeylerini çeşitli değişkenler açısından ölçmeyi amaçlayan bu çalışmada voleybolcuların takım birlikteliği düzeylerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Voleybolcuların yaşları ve cinsiyetleri takım birlikteliği seviyelerinde bir farklılık yaratmadığı ancak voleybolcuların oynadıkları lig kategorisi ve milli olma durumlarının takım birlikteliği düzeylerinde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Literatüre katkı sunmak ve takım birlikteliği üzerine yapılacak olan çalışmalara referans olması amacıyla yapılmış olan bu çalışma, örneklem büyüklüğü genişletilerek daha etkili sonuçlar bulunmasına yardımcı olabilir. Ayrıca diğer takım sporlarında yer alan sporcuların da hem branş içerisinde hem de branşlar karşılaştırılarak takım birlikteliği düzeyleri incelenebilir.

Etik Metni: Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Etik Karar No: 30.01.2023 - 442323

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada yazarın katkı oranı %100'dür.

Kaynakça

- Bayar, P. (1997). Spor Psikolojisi Kursu. Bağırhan Yayinevi, Ankara, s. 52.
- Carron, A. (1982). “Cohesiveness in sport Groups: Interpretations and Considerations”. Journal of Sport Psychology 4: 123-138.
- Ceylan, T., Ermiş, E., Ceylan, L. & Erilli, N. A. (2020). Futbol Hakemlerinin Sargınlık Ve Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 75.
- Davarcı, S. (2008). Sporcularda Rol Belirsizliğinin Grup Bütünlüğüne Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi.
- Dorak, F. & Vurgun, N. (2006). Takım Sporları Açısından Empati ve Takım Birlikteliği İlişkisi, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara, 4(2):74.
- Eren E. (2001). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Basım, İstanbul, s. 113-125, 460-477.
- Ersöz, G., (2004). Takımdaşlığın Performansa Etkisinin Araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa.

- Festinger, L., Schachter, S. & Back, K. (1950). *Social Pressures In Informal Groups: A Study of Human Factors Inhousing*, Harper Row, New York.
- Filiz, B. & Aydın, E. (2016). The case of male volleyball players' team cohesion in Turkey. *Journal of Physical Education and Sport Management*. Vol. 7(3) pp. 18-25.
- Hogg, M. A., & Turner, J. C. (1987). Intergroup behaviour, self-stereotyping and the salience of social categories. *British Journal of Social Psychology*, 26(4), 325-340.
- Hoog, M. A. & Vaughan, G. M. (2007). Sosyal Psikoloji. Çeviren: Yıldız İ, Gelmez A. Ütopya Yayınevi, Ankara, s. 305-321-333-336.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemi (19. bs). Ankara: Nobel yayın dağıtım.
- Kocaekşi, S., & Kuruç, Z. (2012). Başarılı ve başarısız hentbol takımlarının grup sargınlığı, kaygı, güdülenme ve yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması. *Spor bilimleri Dergisi*, 23(3), 129-143.
- Molla, E., Öncen, S. & Aydın, S. (2019). Spor Okuluna Giden ve Spor Okuluna Gitmeyip Yalnızca Okul Takımlarında Oynayan Adölesanların Takım Birlikteliğinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği). *Spor Eğitim Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3, 48-54
- Moralı, S., (1994) Takım Sporlarında, Takım Birlikteliğinin ve Dayanışmasının Ölçülmesi, Ege Üniversitesi Doktora Tezi,13, İzmir.
- Mullen, B & Copper, C, (1994). The relation between group cohesiveness and performance: An integration. *Psychological Bulletin*, 115(2), 2-62.
- Polat, Ö. (2019). Curling Sporcularında Takım Birlikteliğinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.
- Tatar, G., (2009). Futbolda Takım Birlikteliği ve Liderin Takım Birlikteliği Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Doktora Tezi, İstanbul.
- Widmeyer, W. N., Carron, A. V. & Brawley, L. R. (1985). The development of an instrument to assess cohesion in sport teams: The group environment questionnaire. *Journal of Sport Psychology*, 7(3), 244- 266.

EXTENDED ABSTRACT

Research Problem: Since the high level of team unity will contribute to the success of the teams, team unity is accepted as a positive feature. Therefore, this study was conducted to examine the team unity levels of the players playing in volleyball, which is a team sport, in terms of some variables.

Research Questions: Research hypotheses;

- 1) "Is there a significant difference in the level of team unity depending on the gender of the volleyball players?"
- 2) "Is there a significant difference in the level of team unity depending on the age of the volleyball players?"
- 3) "Is there a significant difference in the level of team unity depending on the league category volleyball players play in?"
- 4) "Is there a significant difference in the level of team unity of volleyball players depending on their national status?"

Literature Review: The phenomenon of team cohesion is directly proportional to the level of commitment of the individuals in the team and their desire to stay in the team. It is known that when the level of team cohesion is at a high level, the individuals in the team are enthusiastic to participate in team activities, participate in team meetings with enthusiasm and are happy when the team achieves its targeted success. In teams where team unity is low, the individuals in the team are not related to the current situation of the team and they think individually. As a result of these situations, the high level of team unity will contribute to the success of the teams, and team unity is considered as a positive feature.

Methodology: Scanning model was used in the research. The screening model is defined as a research model that aims to determine the degree and/or degree of co-variance between two or more variables. In the study, a personal information form prepared by the researcher and adapted to the Turkish population by Moralı (1994) and The Measurement of Colesion in Sport Team inventory were used to collect data about the gender, age, league category and nationality of the participants. The adaptation of The Measurement of Colesion in Sport Team inventory developed by W. Neil Widmeyer, Lawrence R. Brawley and Albert Carron (1985) to the Turkish population was made by Süleyman MORALI (Moralı, 1994). The inventory used to measure Team Collaboration includes measuring Team Collaboration and group members' thoughts about their teams. The inventory consists of 18 questions and 4 sub-dimensions. Items 5,9,10,12,15 and 16 of the scale are scored straight and other items are scored in reverse. A separate cohesion score was obtained for each sub-dimension by summing the marked scale values, and a general cohesiveness score was obtained by summing the scores obtained from the sub-dimensions. A high score indicates a high perception of confinement. The internal consistency value of the scale was found to be 0.78 in the original study. In this study, the internal consistency value was found to be 0.81. The research group consists of 221 volleyball players, 111 women and 110 men. The scale and personal information form were applied to the volleyball players who participated in the study by using the purposive sampling method with the online method. The data obtained as a result of the research were analyzed in the SPSS.22 package program. Descriptive statistics were used in the analysis of the data, t-test for independent groups was used in pairwise group comparisons, and one-way analysis of variance ANOVA test was used to compare multiple groups. The significance level of 0.05 was considered in the interpretation of the results.

Result and Conclusions: As a result of the analysis of the volleyball players participating in the study, no statistically significant difference was found in the whole and sub-dimensions of the team cohesion scale according to the gender variable. As a result of the analysis of the volleyball players participating in the study, no statistically significant difference was found in the whole and sub-dimensions of the team cohesion scale according to the age variable. As a result of the analyses of the volleyball players participating in the study, a statistically significant difference was found in the whole and sub-dimensions of the team unity scale according to the league category variable. As a result of the tests carried

out to find out which groups this difference is, it was determined that in the sub-dimension of "group social cohesion", it was in favour of the volleyball players playing in the Efeler and Sultans League, among the volleyball players playing in the 2nd League and the volleyball players playing in the Efeler and Sultans League. In the other sub-dimensions and the whole scale, it was determined that the volleyball players playing in the 2nd League and the volleyball players playing in both the 1st League and the volleyball players playing in the Efeler and Sultans League, and against the volleyball players playing in the 2nd League. As a result of the analysis, a statistically significant difference was found in the whole and sub-dimensions of the team unity scale according to the variable of nationality of the volleyball players. No statistically significant difference was found only in the "group social cohesion" sub-dimension. When we look at the averages of the answers given to the scale in order to find out between which groups the significant difference emerged, it was determined that it was in favor of non-national volleyball players in the whole scale and in the sub-dimensions that had differences. As a result, in this study, which aims to measure the team unity levels of volleyball players in terms of various variables, it was determined that the team unity levels of volleyball players were at a high level. It was determined that the age and gender of the volleyball players did not make a difference in the level of team unity, but the league category and national status of the volleyball players differed in the level of team unity.